

Temagranskning av hur föräldrainflytandet fungerar inom Tyresö kommuns grundskolor

Enheter

Verksamhetsform: Kommunala och fristående grundskolor i Tyresö kommun

Chefer: Rektorer på grundskolor i Tyresö kommun

Temagranskningen genomfördes hösten 2013

Temagranskningen genomförd av:

Britt-Marie Hansson Lähdet

Kvalitetscontroller

britt-marie.hansson-lahdet@tyreso.se

Granskningsrapporten godkänns och överlämnas till barn- och utbildningsförvaltningen.

Tyresö den 2013-10-29

Catarina Stavenberg

Kvalitetschef

tyresö kommun

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Sammanfattning av temagranskning av hur föräldrainflytandet fungerar inom Tyresö kommuns grundskolor	3
1 Syfte	5
2 Föräldrainflytande	5
3 Frågeställningar.....	5
4 Metod och urval	5
5 Beskrivning av verksamheterna	6
6 Verksamhetens förutsättningar	7
6.1 Skollag – Kvalitet och inflytande.....	7
6.2 Läroplaner för grundskola och grundsärskola.....	7
6.3 Kommunens riktlinjer/kvalitetsgarantier	7
6.4 Enhetsplaner.....	8
7 Arbetet i verksamheten (processkvalitet).....	8
7.1 Arbetet med föräldrainflytande.....	8
7.1.1 Beskrivning	8
7.1.2 Bedömning	10
8 Måluppfyllelse (resultatkvalitet).....	11
8.1 Rutiner för uppföljning	11
8.1.1 Beskrivning.....	11
8.1.2 Bedömning	11
9 Referenser	12

Sammanfattning av temagranskning av hur föräldrainflytandet fungerar inom Tyresö kommuns grundskolor

Möjligheter ges till föräldrainflytande

Samtliga grundskolor informerar föräldrarna om skolans verksamhet och föräldrarna ges möjlighet till inflytande via utvecklingssamtal och föräldramöten.

Former för ökad delaktighet

Skolorna behöver hitta forum för samråd som gör föräldrarna mer delaktiga. 41% av grundskolorna uppger att de saknar föräldraråd eller liknande alternativt att föräldrarådet är vilande för tillfället och att de har svårt att få föräldrar att engagera sig.

Svarsfrekvens av föräldraundersökning

Skolorna behöver utveckla strategier för hur de kan nå en högre svarsfrekvens på föräldraundersökningen. Svarsfrekvensen för 2013 är i genomsnitt endast 50% för samtliga deltagande grundskolor i Tyresö kommun.

Resultat av föräldraundersökning

Skolorna behöver informera föräldrarna om hur de använder resultaten från föräldraenkäterna.

Synpunktshantering

Sammanställning och analys av inkomna synpunkter och klagomål behöver utvecklas.

Kvalitetsnivåer är visualiserade genom färgsättning;

Grönt innebär en stark sida hos verksamheten och kan utgöra ett gott exempel för andra.

Gult innebär att verksamheten har områden som kan utvecklas

Rött innebär att verksamheten uppvisar brister som behöver åtgärdas.

1 Syfte

Kommunstyrelsen har i beslut den 27 november 2012 fastställt en granskningsplan för fristående och kommunal verksamhet för år 2013. Granskningen genomförs av projekt Medborgarfokus, kvalitetsgruppen.

Syftet med granskningsrapporten är att ge en nulägesbeskrivning av föräldrainflytandet i grundskolorna i Tyresö kommun vilket är ett av uppdragen i granskningsplanen.

2 Föräldrainflytande

Målet med temagranskningen är att få fram ett underlag som visar hur föräldrainflytandet fungerar i Tyresö kommuns grundskolor samt att synliggöra och påvisa framgångsfaktorer, utvecklingsområden och brister när det gäller föräldrainflytandet i grundskolorna.

3 Frågeställningar

- Vilka former för föräldrainflytande finns inom Tyresö kommuns grundskolor?
- Hur upplever föräldrarna att de har möjlighet att påverka skolans verksamhet?
- Hur arbetar skolorna med synpunktshantering?

4 Metod och urval

Tidigare forskning - Den senaste forskning eller kartläggning som finns inom området för föräldrainflytande är från 2008 och nyare forskning saknas.

En genomgång av dokument görs före temagranskningen, se referenser. Temagranskningen omfattar kartläggning av enhetsplaner, föräldraenkäter och skriftliga intervjufrågor med skolläda på samtliga grundskolor.

Granskningen utgör en nulägesbeskrivning av föräldrainflytandet inom samtliga kommunala och fristående grundskolor (F-9), i Tyresö kommun hösten 2013.

Granskningsrapporten lämnas över till barn- och utbildningsförvaltningen som slutgiltigt avgör vilken typ av åtgärder som behöver vidtas och inom vilken tidsram detta ska vara åtgärdat. Rapporten presenteras för barn- och utbildningsnämnden och därefter publiceras rapporten på www.tyreso.se.

Bedömningen av kvalitet vägs samman av:

- **Verksamhetens förutsättningar (strukturkvalitet),**
Granskningen grundar sig på nationella och lokala styrdokument i form av skollag, läroplaner, kommunens riktlinjer/kvalitetsgarantier och enhetsplaner när det gäller möjlighet till föräldrainflytande?
- **Arbetet i verksamheten (processkvalitet),**
Granskningen grundar sig på grundskolornas rutiner och arbete med föräldrainflytande.
- **Måluppfyllelsen (resultatkvalitet),**
Granskningen grundar sig på resultaten av det systematiska kvalitetsarbetet när det gäller föräldrainflytande i grundskolorna.

5 Beskrivning av verksamheterna

I Tyresö finns 17 grundskolor varav 4 är fristående.
Sammanställning över grundskolor i Tyresö kommun:

Centrum

Bergfotens skola, skolår F-6

Fårdala skola, skolår F-5

Njupkärrs skola, skolår F-6

Nyboda skola, skolår 4-9

Stimmets skola, skolår F-6 och grundsärskola skolår 1-6

Montessoriskolan Vintergatan (friskola), skolår F-6

Krusboda

Dalskolan, skolår 7-9

Krusboda skola, skolår F-6

Trollbäcken

Fornuddens skola, skolår F-6

Hanvikens skola, skolår F-6

Kumla skola, skolår F-9

Sofiebergsskolan, skolår F-5

Gamla Tyresö

Strandskolan, skolår F-9

Tyresö skola, skolår F-9

Brevik skola (friskola), skolår F-5 (F-6 start ht 2013)

Övriga fristående grundskolor:

Yggdrasil Resursskola

Kunskapsskolan (Stockholms stad)¹

¹ Kunskapsskolan har, enligt uppgift från 15/9 2013, 289 elever från Tyresö och ingår därför i denna undersökning

6 Verksamhetens förutsättningar

6.1 Skollag – Kvalitet och inflytande

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Detta ska även utföras på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet².

Vårdnadshavare för elever i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan och fritidshemmet ska erbjudas möjlighet till inflytande i utbildningen. Vid varje skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med vårdnadshavare i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan och fritidshemmet. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för vårdnadshavarna. De ska informeras om de frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas³.

Rektorn ansvarar för att det finns forum för samråd och för att informations- och samrådsskyldigheten fullgörs. Eleverna och vårdnadshavarna ska informeras om vad som gäller i fråga om inflytande och samråd. De ska också informeras om huvuddragen i de bestämmelser som gäller för utbildningen. Rektorn ansvarar för att sådan information lämnas⁴.

6.2 Läroplaner för grundskola och grundsärskola

Skolan ska klargöra för föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter som vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande⁵.

6.3 Kommunens riktlinjer/kvalitetsgarantier

- Skolan ska arbeta tillsammans med föräldrarna för att gemensamt se till varje elevs bästa

² Skollagen, 4 kap 3-4§§

³ Skollagen, 4 kap 12-13§§

⁴ Skollagen, 4 kap 13-14§§

⁵ Läroplanen, Lgr11 och läroplan för grundsärskolan 2011 – Skolans värdegrund och uppdrag och övergripande mål och riktlinjer – skola och hem (kap 1, 2)

- Skolorna har uppdaterade webbsidor där föräldrarna kan hitta aktuell information
- Fritidshemmen informerar regelbundet föräldrar om verksamhetens innehåll.

6.4 Enhetsplaner

Samtliga kommunala grundskolor har utarbetat en enhetsplan för 2013. I den framkommer det att skolorna ska arbeta för att kvalitetsgarantierna ska vara uppfyllda, se ovan. Förutom att kvalitetsgarantierna ska vara uppfyllda har några enheter satt upp egna mål när det gäller föräldrainflytande.

7 Arbetet i verksamheten (processkvalitet)

7.1 Arbetet med föräldrainflytande

7.1.1 Beskrivning

Information till föräldrar

Samtliga grundskolor informerar föräldrarna om skolans verksamhet. De flesta skolor skickar ut veckobrev, antingen via e-post eller delas ut i pappersform. Andra informationskanaler som skolorna använder är hemsidor, Skolportal⁶, Unikum⁷ (gäller alla kommunala grundskolor) och rektorsbrev.

Möjligheter till föräldrainflytande

Samtliga grundskolor i Tyresö arbetar med föräldrainflytande men i olika omfattning. Möjligheter till inflytande skapas bland annat i samband med den dagliga kontakten när föräldrar lämnar och hämtar barnen.

I samband med utvecklingssamtal kan föräldrarna påverka på individnivå. Möjligheter till inflytande på klass- och skolnivå ges på föräldramöten samt på föräldraråd eller motsvarande.

Föräldraråd

I Tyresö kommun saknar 41 % av skolorna ett aktivt föräldraråd eller liknande. Bergfotens skola, Dalskolan, Färdala skola, Njupkärrs skola och Yggdrasil uppger att de saknar föräldraråd eller liknande och

⁶ Skolportalen i Tyresö kommun är en e-tjänst och fungerar som din personliga 24-timmars expedition. Du kan som förälder, elev eller lärare när som helst på dygnet logga in och komma åt just det som rör dig.

⁷ Unikum är ett webbverktyg för samarbete mellan barn, pedagoger och föräldrar kring mål, planer, dokumentation och kvalitet.

Kunskapsskolan och Stimmets skola uppger att föräldrarådet är vilande för tillfället⁸.

De skolor som har aktiva föräldraråd eller liknande upplever att de är viktiga. Rektorerna betonar vikten av att skapa goda relationer och bra kommunikation och dialog med föräldrarna, vilket i sin tur gynnar verksamheten och barnen.

Föräldraråden träffas cirka 1-4 ggr/termin. På dessa möten diskuteras främst aktuella frågor som berör skolans verksamhet samt skolutvecklingsfrågor. Rektor leder dessa möten.

En skola har denna termin valt att starta pedagogiska caféer istället för föräldraråd. Rektor och några lärare är ansvariga. Möten hålls 4 ggr/läsår.

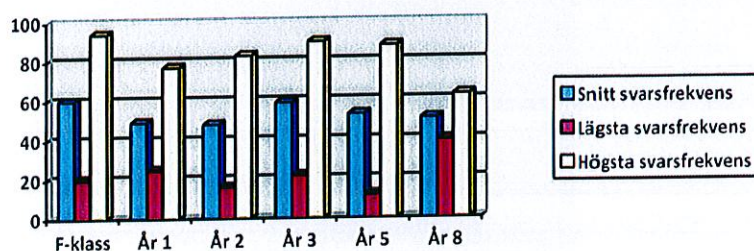
De skolor som saknar föräldraråd ger uttryck för att de har svårt att engagera föräldrarna.

Föräldraundersökning

Alla kommunala grundskolor genomför årligen en föräldraundersökning där föräldrar ges möjlighet att lämna synpunkter. Även de fristående grundskolorna kan välja att genomföra undersökningen. 2013 deltog 15 av 17 grundskolor i undersökningen. Yggdrasil och Kunskapsskolan är de skolor som inte är representerade i årets undersökning.

Samtliga kommunala grundskolor presenterar resultaten på sina hemsidor.

Andel föräldrar som svarat på föräldraundersökningen som genomfördes våren 2013.

Föräldraundersökningen som genomfördes våren 2013 visar att det i genomsnitt är cirka 50 % av föräldrarna som har svarat på enkäten. Variationen mellan lägsta och högsta svarsfrekvens inom varje årskurs är stor. Värt att nämnas är att undersökningen endast finns på svenska och i

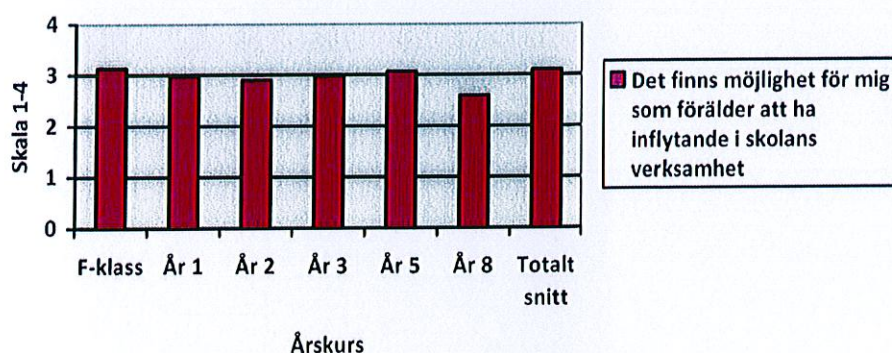
⁸ Ändringar kan ha skett efter att svaren lämnats in. Skriftliga svar har inkommit till kvalitetsgruppen under perioden 26/6 2013 – 4/10 2013.

Tyresö kommun finns många föräldrar som har ett annat modersmål än svenska.

Nedan redovisas en av frågorna från undersökningen som är kopplad till föräldrainflytande. Tabellen visar snittvärden i respektive årskurs samt det totala snittvärdet för samtliga skolor.

Skalan anges i värden från 1-4.

- 1 - Stämmer inte alls
- 2 - Stämmer ganska dåligt
- 3 - Stämmer ganska bra
- 4 - Stämmer helt och hållet.

Synpunktshantering

Föräldrar har möjlighet att lämna synpunkter, klagomål, förslag eller beröm till skolorna. Från 1 oktober har kommunen ett gemensamt synpunktshanteringssystem där synpunkter kan lämnas via e-tjänst. De fristående grundskolorna har egna synpunktsblanketter. Rektorer berättar att synpunkter och klagomål även kommer in via telefonsamtal och mejl.

7.1.2 Bedömning

Samtliga grundskolor informerar föräldrarna om skolans verksamhet och föräldrarna ges möjlighet till inflytande via utvecklingssamtal och föräldramöten.

Skolorna behöver hitta forum för samråd som gör föräldrarna mer delaktiga. 41% av grundskolorna uppger att de saknar föräldraråd alternativt att föräldrarådet är vilande för tillfället och att de har svårt att få föräldrar att engagera sig.

Skolorna behöver utveckla strategier för hur de kan få en högre svarsfrekvens på föräldraundersökningen. Svarsfrekvensen för 2013 är i

genomsnitt endast 50 % för samtliga deltagande grundskolor i Tyresö kommun.

8 Måluppfyllelse (resultatkvalitet)

8.1 Rutiner för uppföljning

8.1.1 Beskrivning

Rektorerna berättar att resultaten från föräldraundersökningen presenteras för personalen på APT (arbetsplatsträffar) och de kommunala skolorna lägger ut resultatet från undersökningen på skolans hemsida. 14 av de 15 enheterna som deltog i årets undersökning uppger att de analyserar resultaten och 11 av 15 enheter uppger att de upprättar en handlingsplan. En enhet berättar att någon form av återkoppling till föräldrar alltid sker.

Yggdrasil och Kunskapsskolan deltog inte i årets undersökning men båda skolorna uppger att de genomför egna föräldraundersökningar som de analyserar och följer upp.

Alla skolor har metoder för hur de hanterar föräldrarnas synpunkter och klagomål. Rektorerna berättar att synpunkter och klagomål från föräldrar behandlas i stort sett direkt. De har en rak kommunikation och dialog med föräldrarna. En skola uppger att de samlar alla synpunkter och klagomål i en pärm. Däremot berättar de att det inte sker någon systematisk sammanställning och analys av de synpunkter och klagomål som kommer in.

8.1.2 Bedömning

Skolorna behöver informera föräldrarna om hur de använder resultaten från föräldraundersökningen.

Sammanställning och analys av inkomna synpunkter och klagomål behöver utvecklas.

9 Referenser

Vid vår granskning har vi tagit del av följande dokument:

- Skollagen - Kvalitet och inflytande (4 kap 3-4, 12-14 §§)
- Läroplanen, Lgr11 – Skolans värdegrund och uppdrag och övergripande mål och riktlinjer – skola och hem(kap 1, 2)
- Tyresös kommunplan
- Tyresö kommuns nämndplan
- Tyresö kommuns riktlinjer/kvalitetsgarantier
- Enhetsplaner
- Föräldraundersökning, 2013
- Föräldrasamverkan och föräldrainflytande, en enkätundersökning gjord i särskolan och grundskolan, Daniel Claesson och Mikael Lindquist, examensarbete Göteborgs universitet 2008
- Wennerholm Juslin, Pia & Bremberg, Sven. (2005). Bättre skolprestationer med ökat föräldrainflytande - En systematisk forskningsöversikt. (Rapport 2005:30). Stockholm: Statens folkhälsoinstitut
- Andersson, I. (2004) Lyssna på föräldrarna. Om mötet mellan hem och skola. Stockholm: HLS förlag.